

Zwitserse fokkers luiden noodklok over Brown Swiss-koeien die steeds smaller worden

27 april 2025 Rassen/kruisen [reageer](#)

Een typische aftekening van de Brown Swiss: bruine kleur, grote oren en wit om de neusspiegel.

De Brown Swiss-koe is de laatste generaties vaak groter en smaller geworden. Tegelijk nam de melkproductie over de generaties dikwijls af. Thomas Müller, bestuurslid van de Zwitserse stierhoudersvereniging SHV, doet een oproep aan KI-stations, fokkerijverenigingen en stierhouders om het tij te keren. „Neem het lot van het ooit concurrerende Guernsey als voorbeeld. Een ras dat nu geen rol van betekenis meer speelt.”

Brown Swiss stond jarenlang voor kracht, veel capaciteit om ruwvoer op te nemen en levensduur. Maar Müller, en met hem veel fokkers, zien de dieren langer en slanker worden. Ze zijn te smal, hebben te weinig capaciteit en hebben niet de functionele lichaamsbouw. Het gevolg is dat de prestaties niet meer kunnen tippen aan die van hun voorouders, als ze op dezelfde manier worden gevoerd en gehuisvest. Goed prestaties kunnen alleen nog maar worden bereikt met grotere hoeveelheden krachtvoer, zo stelt Müller, die in het dagelijks leven ook veehouder is.

Blooming

Een van de stieren die veel invloed heeft in de huidige Brown Swiss-populatie, is de stier Blooming (v. Glenn). Volgens Müller waren deze stier, zijn zonen en kleinzonen nauw betrokken bij de ontwikkeling van grotere en slankere dieren. Tegenwoordig hebben de

meeste Brown Swiss-dieren de stier Blooming in hun stamboom, vaak zelfs meerdere keren.

In Nederland is Brown Swiss veel ingekruist met Holstein.

Guernsey's als voorbeeld

Om aan te geven waar de huidige fokkerijkoers toe kan leiden, neemt Müller het Guernsey-ras als voorbeeld. Volgens hem is er met dit ras zo'n vijftig jaar geleden een soortgelijke fout gemaakt. De Guernsey's kwamen vroeger veel voor in Canada. Tegenwoordig speelt het ras nauwelijks nog een rol en kennen velen het ras niet meer. Waarschijnlijk is de te eenzijdige fokkerij hiervoor medeverantwoordelijk, schrijft de SHV-voorzitter.

De Amerikaanse grondlegger van het aAa-systeem, Bill Weeks, gaf in een gesprek met een fokker in Gernsey zijn bevindingen over de Guernsey-fokkerij. Dit gesprek is opgeschreven in een boek: 'Creating Balance Between Form & Function' van Philip Hasheider.

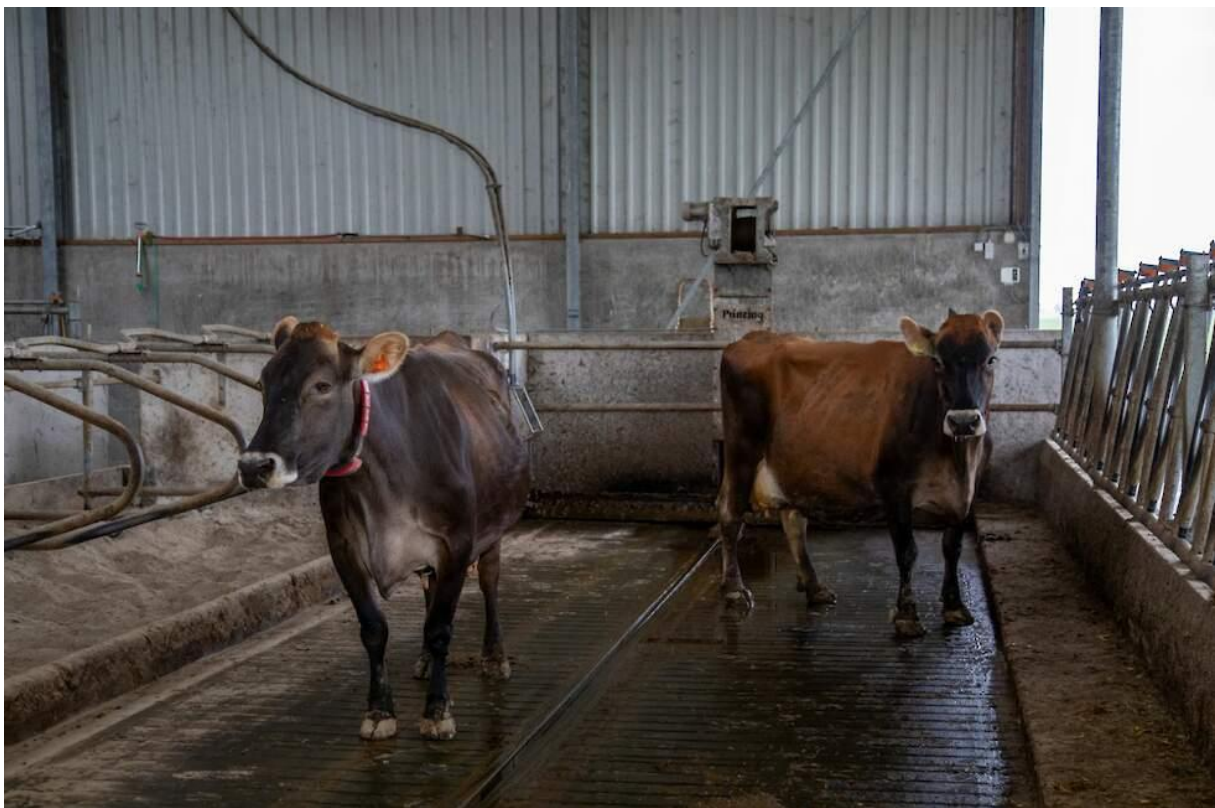
De fokker klaagde tegen Weeks dat zijn jongere koeien afstamden van stieren met hoge fokwaarden. Deze koeien vond hij echter te smal. Hij gaf aan dat hij zijn oudere koeien, die breder waren, beter vond dan zijn jonge koeien. Hij vroeg zich af hoe hij weer terug kon en weer bredere koeien kon fokken. Weeks gaf toen het advies om met eigen stieren van oudere en sterkere koeien te fokken. „Er zijn nog steeds genoeg sterke, brede koeien beschikbaar voor de fokkerij. We moeten absoluut af van smalle koeien met geknepen staartstukken”, was de conclusie van Weeks.

Lessen trekken

Guernsey's werden toen vooral gewaardeerd vanwege het afkalfgemak en de lange levensduur. Dit zijn ook kenmerkende eigenschappen voor Brown Swiss, zo stelt Müller. Omdat Guernsey's niet meer konden concurreren met andere rassen, verdween het ras naar de achtergrond. „Het is belangrijk dat er lessen uit de geschiedenis worden getrokken, zodat dezelfde fouten niet opnieuw worden gemaakt met het Brown Swiss-ras”, aldus Müller. Volgens hem is het relevanter dan ooit in de Brown Swiss-fokkerij. Met dieren die te smal zijn, te weinig capaciteit en een geknepen staarstuk hebben, dreigt hetzelfde lot bij Brown Swiss.

Bewustwording, maar niemand bekritisieren

Müller wil iedereen die verantwoordelijk is, oproepen om de extreme fokkerij van grote, magere en niet meer functionele dieren tegen te gaan. Tegelijk wil hij niemand bekritisieren of zelfs maar aan de schandpaal nagelen. „Het is onze bedoeling om de bevindingen van de fokkers ter sprake te brengen en de aandacht vestigen op bepaalde thema's, bewustwording creëren en discussie stimuleren. Ons gemeenschappelijk doel moet zijn om fouten te herkennen, zodat we ze in de toekomst kunnen vermijden. Samen willen wij de bruine koe verder ontwikkelen en verbeteren.”

Kenmerkend voor Brown Swiss is de laatrijpheid, waarbij ze jaar op jaar uitgroeien, meer capaciteit krijgen en beter gaan produceren. Toch zijn er ook in de Brown Swiss-populatie grote, smalle en vroegrijpe dieren te vinden die uiteindelijk capaciteit missen en hun productieverwachting in de latere lactaties niet waarmaken.

Tekst: Sjouke Jacobsen

Begon na de HAS zijn loopbaan in de fokkerij en veevoedingsbranche. Sinds 2014 werkzaam voor Agrio, vanaf 2022 als freelance vakredacteur. Benut zijn praktijkervaring in de melkveehouderij voor Melkveen.nl en Vakblad Melkveen.

Meer van deze auteur

Beeld: Ellen Meinen, Susan Rexwinkel

Bronnen: Stierhaltervereinigung.ch, Nieuwsbrief aAa